

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/publikacje/ksiazki-warszawa/36273,Warszawa-niezlomna-Antysystemowe-formy-opozycji-i-oporu-spolecznego-w-stolicy-19.html>
24.02.2024, 12:47

Warszawa niezłomna. Antysystemowe formy opozycji i oporu społecznego w stolicy (1980-1989)

Warszawa niezłomna. Antysystemowe formy opozycji i oporu społecznego w stolicy (1980-1989), red. Bartłomiej Noszczak, Warszawa 2013, 512 s. (seria „Warszawa nie?pokonana”, tom V)

Studia dotyczące opozycji i oporu społecznego w PRL zaowocowały już obszerną, mogącą wypełnić wiele rzędów bibliotecznych półek, a co istotniejsze – wartościową poznawczo literaturą przedmiotu. Mimo to nadal odczuwany jest niedosyt związany z kompleksowym i pogłębionym poznawaniem wspomnianych zjawisk na szczeblu regionalnym. Temu zapotrzebowaniu wychodzi właśnie naprzeciw tom *Warszawa niezłomna. Antysystemowe formy opozycji i oporu społecznego w stolicy (1980-1989)*. Książka nie ma ambicji zaprezentowania wszystkich postaw znamiennych dla tamtego czasu, lecz skupia się niemal wyłącznie (bo pewne wyjątki są) na opisanu różnorodnych form kontestacji politycznej. Jest to jak dotąd pierwsza w krajowej literaturze naukowej praca zbiorowa, która z perspektywy jednego miasta prezentuje bogatą paletę działań opozycyjnych w wybranym okresie PRL-u. Tytuł tomu *Warszawa niezłomna...* nie powinien jednak mylić. Byłoby naiwnością lub historyczną prowokacją kategorię stwierdzenie, że stolica, a mówiąc precyzyjniej – jej mieszkańcy – gremialnie wypowiedzieli posłuszeństwo systemowi. Warszawa lat 1980-1989 była konglomeratem postaw i wartości, które stały czasem na przeciwległych

biegunach. Cała ta bogata paleta zachowań politycznych (bo polityka stanowi dla nas w tym przypadku punkt odniesienia) właściwie nadal czeka na swoje dogłębne zbadanie i opisanie. Byłoby miłym zaskoczeniem, gdyby okazało się, że tom, który trafia właśnie do rąk Czytelnika stał się inspiracją do podjęcia dalszych studiów nad tą problematyką.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

Tadeusz Ruzikowski

Długi marsz do wolności. Z dziejów NSZZ „Solidarność” Region Mazowsze (grudzień 1981–czerwiec 1989).

Grzegorz Wołk

Powstanie i działalność Obszaru I (warszawskiego) Konfederacji Polski Niepodległej w latach 1979–1989

Wojciech Muszyński

Nurt narodowy w opozycji demokratycznej w PRL (1980–1989). Inicjatywy i środowiska w Warszawie

Stanisław Czopowicz

Niepokorni i niezależni. Korzenie harcerskiej niepodległości (1980–1989). Przyczynek metodologiczny i porządkujący.

Patryk Pleskot

Konspiracyjne Niezależne Zrzeszenie Studentów na Uniwersytecie Warszawskim (1982–1989)

Bartłomiej Noszczak

Bunt, opór, koncyliacja. Federacja Młodzieży Walczącej w Warszawie (1984–1989/1990)

Michał Kurkiewicz

Ćwierć wieku temu na Żytniej. Seminarium Ruchu Wolność i Pokój „Pokój międzynarodowy” a porozumienia helsińskie (7–9 maja 1987 r.)

Jacek Pawłowicz

Warszawa w historii Polskiej Partii Socjalistycznej w latach 1987–1990

Bartosz Kaliski

Być przeciw. Międzyzakładowy Robotniczy Komitet „Solidarności” w latach 1988–1990

Adam Mielczarek

Wolność słowa czy niepodległość? Motywacje i tożsamości szeregowych działaczy podziemia wydawniczego

Jan Olszek

Główne pisma informacyjne podziemnej „Solidarności” w Warszawie w latach 1981-1989

s. Małgorzata Krupecka USJK

Przestrzeń kościołów i klasztorów warszawskich a działalność antysystemowa w latach osiemdziesiątych - wybrane przykłady

Jerzy Brukwicki

Azyle dla większości. Warszawskie miejsca niepokornych 1982-1989

Robert Spałek

Warszawska ulica w stanie wojennym (1981-1983). Demonstracje, zamieszki, protesty, pochody oficjalne

Grzegorz Majchrzak

Radio „Solidarność” po 13 grudnia 1981 r.

Andrzej Boboli

Czterech „Pierwszych”. Sekretarze Komitetu Warszawskiego PZPR (1980-1990)

Tadeusz Ruzikowski

Wojsko, Służba Bezpieczeństwa, wymiar sprawiedliwości, propaganda... Przyczynek do historii (aparatu) represji w Warszawie w stanie wojennym

Bibliografia selektywna

Wykaz akronimów

Indeks osób

Ikonografia